

ZAKLETVA SVJEDOKA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Stručni članak

Primljeno/Received: 14. 3. 2023.

Prihvaćeno/Accepted: 5. 7. 2022.

Svjetlana DRAGOVIĆ

Sažetak

Forma i sadržina procesnih radnji u krivičnom postupku su propisani zakonom. Zakon obavezuje sve procesne subjekte da procesne radnje preduzimaju onako kako su propisane. Svako odstupanje od propisanog rezultira nepravilnom procesnom radnjom, čije posljedice zavise od stepena i značaja nepravilnosti za krivični postupak. Kako bi se spriječile nepravilne procesne radnje, zakonom su predviđene određene preventivne mjere. Jedna od opštih, preventivnih, mjera jeste zakletva svjedoka.

Zakletva svjedoka postoji od kada postoje i svjedoci. Njena svrha je uvijek bila ista, a to je da se zakletvom doprinese vjerodostojnosti iskaza svjedoka. Međutim, karakter zakletve, a samim tim i njen tekst, kao i način polaganja, odnosno posljedice odbijanja svjedoka da položi zakletvu su se mijenjali i danas se od države do države razlikuju. Autor će u radu predstaviti zakletvu, njen pojam, značaj i način polaganja u krivičnom postupku, sa posebnim osvrtom na zakletvu u krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Ključne riječi

krivični postupak, svjedoci, zakletva

POJAM I SVRHA ZAKLETVE SVJEDOKA

„Opštepoznata je stvar da idealnog svedoka nema, odnosno svedoka koji se manje ili više ne pravi važan, koji se ne plaši, koji ne laže i vara, već istinito i savesno kazuje ono što je video, zapazio i čuo i ono što zna o događaju ili pojavi“ (Aleksić, 1996:241). Iz tog razloga se prilikom saslušanja svjedoka primjenjuju određena pravila kojima se nastoji doprinijeti kvalitetnijem iskazu. Procesnim zakonima se propisuju pravila koja se odnose na način saslušanja svjedoka, ali se propisuju i određena pravila koja se tiču svjedokovog iskaza. Svjedok je dužan da dà iskaz, osim u slučajevima kada je zakonom drugačije propisano. Iskaz svjedoka ne može biti bilo kakav, iskaz mora biti istinit jer zakon propisuje da je obaveza svjedoka da govori istinu. „Dužnost svedoka da govori istinu i da ništa ne prećuti je osnovna dužnost svedoka čijim se ispunjenjem obezbeđuje potreban kvalitet iskaza“ (Lukić, 2008: 219). Međutim, svjedok

se ne može obavezati da će govoriti istinu u njenom objektivnom smislu, „već samo da će govoriti istinu na način na koji on doživljava i prema stanju svoje svesti, a u skladu sa svojim zapažanjima i sopstvenim memorisanjem“ (Škulić, 2010: 218). Da bi se iskaz svjedoka mogao smatrati istinitim, mora biti u saglasnosti sa njegovim znanjem o činjenicama o kojima svjedoči. Dužnost davanja istinitog iskaza svjedok neće prekršiti ako npr. usljed pogrešne percepcije ili memorisanja, dâ pogrešan iskaz.¹ „Naime, čovek nije neka „savršena“ mašina za percepciju određenih sadržaja, njihovo memorisanje i reprodukciju, već u pogledu bilo opažanja, bilo pamćenja, kao i samog davanja iskaza, svedok može napraviti greške, pa čak i one koje su vrlo grube, ali ukoliko je to učinio nehotice ili usled nasvršenosti svojih čula i sposobnosti, neće postojati lažan iskaz“ (Škulić, 2010: 223).

Takođe, iskaz svjedoka mora biti potpun, to znači da svjedok mora da kaže sve što mu je o predmetu svjedočenja poznato. „...svjedok ne smije zatajiti poznate mu činjenice o kojima se ispituje“ (Bayer, 1989: 167). I u ovom slučaju, svjedok neće prekršiti svoju obavezu ukoliko nešto ne kaže iz razloga što je npr. zaboravio ili nije siguran šta se stvarno desilo i sl. Dakle, zakletvom se svjedok obavezuje na dvije stvari, da će govoriti samo istinu (kvalitativni aspekt) i da će reći sve što mu je o predmetu poznato, odnosno da ništa neće prećutati (kvantitativni aspekt) (Škulić, 2010:218). Zakonska je obaveza organa koji vrši saslušanje da svjedoka upozori na obje obaveze.

„Mi pretpostavljamo, da je ono, što neko tvrdi, da je svojim čulima opazio, istina, ako to po opštim pojmovima može biti istina, i ako nemamo osnova da posumnjamo u sposobnost svedoka, da je mogao nešto tačno opaziti, ili u njegovu volju, da je hteo istinu kazati“ (Marković, 1930: 400-401). „Da li je iskaz koga lica, pa i svedoka, istinit, poglavito zavisi od moralnih osobina toga lica. Ali, kako sudija u najviše slučajeva ne zna kakvih je moralnih osobina svedok, da bi mogao poverovati u istinitost iskaza, to, kao i svaki drugi u običnom životu, pretpostavlja da svedok govori istinu. Dokle se mi u običnom životu zadovoljavamo ovom opštom pretpostavkom, dotle se sudija u K.P. njome ne može da zadovolji. Iskaz svedoka od većeg je značaja, jer služi kao osnovica sudskoj presudi, te s toga moraju biti date i veće garantije za istinitost svedokovog iskaza. Jedna od tih garantija ogleda se u zakletvi svedoka... Zakletva je, dakle, sredstvo kojim treba da se pojačava ona opšta pretpostavka, da ljudi govore istinu...“ (Marković, 1930: 395). „Da svjedok može svjesno lažno iskazivati, bilo je vjerovatno poznato od prvog dana od kada se to dokazno sredstvo počelo upotrebljavati u procesu. Stoga se već od najranijih vremena smatralo da svakog svjedoka treba podvrći jakoj moralnoj presiji da govori istinu kako bi se imala neka garancija da neće dati lažan iskaz. Ta moralna presija bila je zakletva“ (Bayer, 1989: 176). „Zakletva je svečana potvrda istinitosti (tačnije iskrenosti) iskaza ili obećanja da će se dati takav iskaz, koji u postupku pred sudom u zakonom propisanoj formi daje lice koje treba da bude saslušano ili je već saslušano“ (Simović M, Simović N, 2011: 190, a prema Grubač: 2006: 229). „Zakletva svedoka je zakonom predviđeno sredstvo za obezbeđenje njegovog istinitog i potpunog iskaza“ (Bejatović, 2014: 312). Njena svrha jeste da „doprinese verodostojnosti iskaza“ (Dimitrijević, 1982: 215), odnosno da „onemogućiti lažni iskaz i da, koliko je to moguće, pojača dokaznu snagu iskaza“ (Simović, 2005: 235).

¹ Kako bi se ovo i formalno „pokrilo“, Škulić predlaže da se tekst zaletve samo preformuliše, te da se umjesto zaklinjanja da će o svemu što bude pitan govoriti istinu, svjedok zaklinje da će o svemu što bude pitan govoriti samo ono za šta vjeruje da je istina (Škulić, 2010:218).

Prvobitno, svjedoci su svoje iskaze davali pod zakletvom, pozivajući se na Boga ili Faraona. Zakletvu je pratila izjava o kazni koja će biti primijenjena u slučaju krivokletstva. Tako je npr. Zakonikom o sudskom krivičnom postupku Kraljevine Jugoslavije iz 1929. godine bila predviđena religiozna zakletva koja je imala sljedeći tekst: „Zaklinjem se jedinim Bogom i svim što mi je najsvetije i na ovom svetu najmilije, da sam u svemu što me je sud pitao, istinu kazao, i da ništa, što sam u ovoj stvari znao, nisam prećutao, i kako ja ovde istinu govorio, tako meni Bog pomogao“ (Marković, 1930: 398). Ovu zakletvu su polagali svi oni koji su pripadali određenoj vjeroispovijesti. Svjedoci koji nisu pripadali nijednoj vjeroispovijesti nisu polagali ovu zakletvu, nego su umjesto nje davali svečano obećanje da će po svojoj savjesti govoriti istinu. Zakletva je bila asertorna, polagala se pred sudom i bez prisustva vjerskih predstavnika. Zakonom su kao pravne posljedice neispunjenja dužnosti polaganja zakletve bile predviđene prinudne mjere i kazne. Svjedoci koji nisu htjeli da polože zakletvu bili su kažnjeni novčanom kaznom, a ako svjedok „ustraje i dalje u svojoj upornosti u važnijim slučajevima i zatvorom do šest nedelja. Ako svedok i posle izvršene kazne neće da svedoči ili da se zakune, istražni sudija će narediti da svedok ostane i zatvoru sve do svršetka postupka., odnosno dok se njegovo saslušanje ne pokaže nepotrebnim“ (Marković, 1930:25).²

„Smisao religiozne zakletve svjedoka sastojao se u tome da je njome svjedok na sebe izazivao srdžbu i osvetu bogova (boga) za slučaj da krivo iskaže. Dok se vjerovalo da se takvim izazivanjem osвете (srdžbe) bogova (boga) može na sebe zaista navući takva osveta za slučaj lažnog iskaza, zakletva je bila efikasno sredstvo s pomoću koga se na svjedoka vršila moralna presija da istinito iskazuje“ (Bayer, 1989:168). Danas, religiozni karakter zakletve nema smisla. Države su ili ukinule zakletvu ili promijenile njen sadržaj. Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine zakletva je propisana na sljedeći način: „Zaklinjem se – izjavljujem, da ću o svemu što pred Sudom budem pitan govoriti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prećutati“ (čl. 88 st. 3). Zakletva ima istu svrhu, da doprinese vjerodostojnosti iskaza svjedoka, samo što joj sadržina nije religiozna, nego etička ili, kako pojedini autori kažu, laička (Škulić, 2011:427). Svjedok se zakletvom ne zaklinje Bogom, svjedok se samo zaklinje, odnosno daje izjavu da će govoriti istinu.³ Dakle, iako se karakter zaketve mijenjao, ona opstaje iz razloga što procesno pravo vjeruje „da opomena svjedoka na dužnost odgovaranja istine i na eventualni kazneni progon može utjecati na nekoga da govori istinu“ (Damaška, 2001:44).

NAČIN POLAGANJA ZAKLETVE SVJEDOKA

Kada je u pitanju način polaganja zakletve, zakletva se polaže u okviru saslušanja svjedoka kao radnje dokazivanja u krivičnom postupku. Saslušanje se vrši usmeno (uz postojanje određenih izuzetaka) i svaki svjedok se salušava neposredno i odvojeno od drugih (i od ovog

² „No ovaj zatvor ni u kom slučaju ne sme trajati duže od šest nedelja kod prestupa, ni od tri meseca kod zločinstva. iz ovoga se vidi da je samo novčana kazna prava kazna i to kazna za neposlušnost, dok je zatvor samo prinudno sredstvo za izvršenje, koje prestaje čim se svedok sasluša ili se zakune, kad se postupak završi ili kad se saslušanje pokaže nepotrebnim.“ (Marković, 1930:25).

³ Pojedini autori navode da za izjavu koju danas polažu svjedoci u krivičnom postupku, naziv zakletva nije adekvatan i da bi bolji naziv bio svečana izjava, koja bi npr. mogla da glasi: pozivam se na svoju čast..., a ne zaklinjem se. Zakletva znači kletva, odnosno pozivanje nadnaravnih sila da se osvete onome koji se zaklinje, u slučaju da ne kaže istinu (Bayer, 1989: 168).

pravila su predviđeni određeni izuzeci). Nakon što mu se daju određena upozorenja (da je dužan da govori istinu, da ništa što mu je poznato ne smije da prećuti, da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo, da ne mora da odgovara na određena pitanja, odnosno da ne mora da svjedoči ako su ispunjeni određeni uslovi) i postave opšta pitanja koja se odnose na njegov identitet i utvrđivanje postojanja uslova za oslobađanje od svjedočenja, od svjedoka se zahtijeva da položi zakletvu. Poslije polaganja zakletve, svjedok se prvo poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a nakon toga, svjedoku se postavljaju pitanja radi provjeravanja, dopune ili pojašnjenja iskaza (Aleksić, 1996: 233). Svjedoka prvo ispituje stranka koja ga je predložila (osnovno ispitivanje), zatim protivna stranka (unakrsno ispitivanje), a moguće je da ga ponovo ispita stranka koja ga je predložila (dopunsko ispitivanje).⁴ Saslušavanjem svjedoka na ovaj način, ispoštovana su osnovna načela saslušanja svjedoka: usmenost, neposrednost i kontradiktornost.

Kao što se iz navedenog vidi, svjedoci polažu zakletvu nakon što odgovore na opšta pitanja koja služe da se utvrdi identitet svjedoka i postojanje zakonskih osnova za eventualno oslobađanje od dužnosti svjedočenja (Bejatović, 2014: 310-311). Svjedok polaže zakletvu na glavnom pretresu. Prije glavnog pretresa, svjedok može položiti zakletvu samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga neće moći da dođe na glavni pretres. Razlog zbog koga je tada položena zakletva navešće se u zapisniku. Prema Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine zakletva se polaže prije saslušanja, dakle radi se o promisornoj zakletvi. Svjedok se zaklinje da će govoriti istinu.... Međutim, zakletva može da bude predviđena i kao asertorna, odnosno da se polaže „na dati iskaz“, nakon saslušanja svjedoka i tom prilikom se svjedok zaklinje da je govorio istinu...

Što se tiče njene obaveznosti, zakletva može biti predviđena kao obavezna ili kao fakultativna. Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine je propisano da „sud može zahtijevati od svjedoka da prije svjedočenja položi zakletvu, odnosno dâ izjavu“ (čl. 88 st. 1), što znači da je zakletva svjedoka predviđena samo kao mogućnost koju sud koristi kada procijeni da će na taj način dobiti istinitiji iskaz. Tek kada sud procijeni da će zakletva ostvariti svrhu, „da zakletvi, odnosno izjavi ima mjesta“ (Simović, N.M.; Simović, M. V 2016: 425), ona postaje obavezna. Mada i u tom slučaju nije predviđena sankcija ako svjedok odbije da položi zakletvu (Simović, 2005: 312).

Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine je propisan i način polaganja zakletve. „Svjedok zakletvu polaže, odnosno izjavu daje, usmeno, čitanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon saslušanog sadržaja teksta zakletve, odnosno izjave, koju je pročitao sudija, odnosno predsjednik vijeća. Nijemi svjedoci koji znaju da čitaju i pišu potpisuju tekst zakletve, odnosno izjave, a gluhi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni da čitaju ni da pišu – zaklinju se, odnosno daju izjavu uz pomoć tumača“ (čl. 48, st.4).

Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine su predviđeni slučajevi u kojima se ne smije polagati zakletva. Tačnije, zakonom su predviđene tri kategorije lica koje ne smiju polagati zakletvu, a to su: lica koja u vrijeme saslušanja nisu punoljetna, lica koja zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve i svjedoci za koje je dokazano ili za koje postoji osnovana

⁴ Svjedok se uvijek pita i otkuda mu je poznato ono o čemu svjedoči. „Odgovor na ovo pitanje korisno služi za utvrđivanje verodostojnosti i ocenu vrednosti iskaza svjedoka, a ujedno sprečava svjedoka da iznosi svoja mišljenja umesto čulno opaženih činjenica“ (Bejatović, 2014: 311).

sumnja da su izvršila ili učestvovala i izvršenju krivičnog djela zbog kojeg se saslušavaju. Što se tiče prve kategorije lica, razlog isključenja obaveze polaganja zakletve u ovom slučaju jeste stav da maloljetna lica zbog svog uzrasta, u pravilu, nisu sposobna da shvate njen pravi značaj. „Drugачije rešenje bi bilo u suprotnosti i sa taktičkim pravilom po kome saslušanje dece treba lišiti svih formalnosti i obaviti ga u vidu slobodnog razgovora. Osim toga, svojim strogim, svečanim tonom, ona bi mogla zbuniti, paralisati, pa čak i traumatizovati dete“ (Brkić, 2005: 141–142). Sličan razlog se vezuje i za drugu kategoriju lica. Radi se o licima koja takođe ne mogu da shvate značaj zakletve, ali ne zbog uzrasta nego zbog svog duševnog stanja. „Faktičko je pitanje kada se svedok nalazi u takvom duševnom stanju da ne može da shvati značaj zakletve, odnosno svečanog obećanja. To može biti slučaj kada svedok boluje od određenih mentalnih bolesti ili duševnih poremećaja, ili se radi o licu koje je ozbiljno zaostalo u duševnom razvoju, ali će to takođe biti slučaj i ako je svedok pod uticajem određenih psihoaktivnih supstanci – on tada u najvećem broju slučajeva ne bi ni bio sposoban za svedočenje“ (Škulić, 2011: 429–431). Svjedoci za koje je dokazano ili za koje postoji osnovana sumnja da su izvršili ili učestvovali u izvršenju krivičnog djela zbog kojeg se saslušavaju, „tzv. sumnjivi svedoci (*testes suspecti*)“ (Grubač, 2006: 270), ne smiju se zaklinjati jer „s jedne strane postoji veća verovatnoća davanja neiskrenog iskaza, nego u drugim uobičajenim slučajevima ispitivanja svedoka, dok s druge strane, bez obzira na to što takvi svedoci nisu u tom krivičnom postupku okrivljeni, od njih se, ipak, načelno ne može i ne sme očekivati samoterećenje, pa ih ni s toga ne treba primoravati da, iako i oni imaju dužnost da govore istinu i ništa ne prećute, još i polažu zakletvu“ (Škulić, 2011: 429).

Iako se o zakletvi govori kao obavezi svjedoka, nije predviđena nikakva sankcija u slučaju odbijanja svjedoka da položi zakletvu. Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi zakletvu se unose u zapisnik. „Razloge odbijanja polaganja zakletve sud ocenjuje kao i sam iskaz koji svedok dâ. Činjenica da je svedok odbio da položi zakletvu nikako ne može da znači da je iskaz koji je nakon toga dao neistinit“ (Škulić, Bugarski, 2015: 273). Odbijanje svjedoka da položi zakletvu može samo da se uzme u obzir prilikom utvrđivanja vrijednosti činjenica koje su sadržane u iskazu (Milošević, Stevanović, 1997: 260). Formalno, iskaz svjedoka koji je položio zakletvu nije dokazno vredniji od onoga koji nije položio zakletvu. Isto tako, davanje lažnog iskaza, ako je svedočenje dato pod zakletvom, nije predviđeno kao teži oblik djela, odnosno kao otežavajuća okolnost. Međutim, u praksi to može imati određeni značaj, „jer prosečan čovek nema razloga da ne položi zakletvu ukoliko čvrsto namerava da govori istinu, te da ništa ne prećuti“ (Škulić, 2011: 427). Pojedini autori su mišljenja da polaganje zakletve ne treba da bude pravilo, nego da je „njoj najbolje pribegavati po izuzetku“ jer „iskustvo pokazuje da je po pravilu dovoljna i opomena svedoka da govori istinu uz upozorenje da lažno svedočenje predstavlja krivično delo“ (Dimitrijević, 1982: 216).

ZAKLJUČAK

Jedna od opštih preventivnih mjera koja ima za cilj da spriječi nepravilno preuzimanje procesnih radnji, odnosno obezbijedi njihovu vjerodostojnost, jeste zakletva svjedoka. Zakletva nije samostalno dokazno sredstvo, već instrument za obezbjeđenje vjerodostojnosti iskaza. Zakletvu u krivičnom postupku polažu svjedoci, vještaci i tumači. Kada je u pitanju zakletva svjedoka, ona postoji od kada postoje i svjedoci. Zakletvom se nastoji uticati na svjedoka da dâ istinit i potpun iskaz i tu se njena uloga završava. U pogledu dokazne vrijednosti iskaza, formalno ne

postoji razlika između iskaza datih sa ili bez zakletve. Slobodno sudijsko uvjerenje može dati punu dokaznu vrijednost iskazu bez zakletve, kao što i iskazu sa zakletvom ne mora dati nikakvu dokaznu vrijednost. Isto tako, posljedice lažnog iskaza datog sa zakletvom ili bez zakletve se ne razlikuju. U oba slučaja, posljedica je ista, svjedok čini krivično djelo davanje lažnog iskaza.

Kada je u pitanju zakletva svjedoka prema Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, ona je etička, promisorna i obavezna samo kada sudija procijeni da će na taj način dobiti istinitiji iskaz. Zakon ne predviđa sankciju svjedoku ako odbije da položi zakletvu, niti njegovom iskazu daje veću vrijednost ako je položi. Prema Krivičnom Zakonu Bosne i Hercegovine, ako svjedok da lažan iskaz u krivičnom postupku, čini teži oblik krivičnog djela davanje lažnog iskaza za koji je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina, iz razloga što je u pitanju iskaz dat u krivičnom postupku, u kojem mogu biti oduzeta ili ograničena pojedina prava i slobode. Ako su usljed krivičnog djela davanja lažnog iskaza nastupile naročito teške posljedice za okrivljenog, predviđena je kazna zatvora od jedne do deset godina. Ako svjedok dobrovoljno opozove svoj lažan iskaz prije nego što se donese konačna odluka, može se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci, a može se i osloboditi od kazne. Kao što se vidi, Krivični Zakon Bosne i Hercegovine ne pominje zakletvu, niti pravi razliku između iskaza datih sa zakletvom ili bez zakletve. Činjenica da je lažan iskaz dat pod zakletvom, nema uticaja na kvalifikaciju djela.

U osnovi, zakletva svjedoka predstavlja tradicionalan instrument kojom zakonodavac nastoji da spriječi lažan iskaz svjedoka, odnosno nastoji da obezbijedi što kvalitetniji, istinitiji i potpuniji iskaz, bez namjere da njom zastrašuje svjedoka prijeteći bilo kakvom sankcijom. Zakletvom svjedok daje potvrdu, odnosno obećanje, da će ispuniti svoju osnovnu dužnost kao svjedoka, a to je da govori istinu i da ništa ne prećuti. Tačno je da svjedoci zbog svojih psihofizičkih sposobnosti i brojnih faktora koji mogu uticati na njihov iskaz, objektivno, važe za nesigurno dokazno sredstvo. Međutim, sa druge strane, brojni svjedoci svojim iskazima daju dragocjene informacije koje su ključne za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja, te su stoga i danas nezaobilazno dokazno sredstvo u krivičnom postupku. Iz tog razloga i zakletva svjedoka ima svoje opravdanje. Njena uloga jeste da otkloni ili bar umanjí nesavršenosti svjedoka kao dokaznog sredstva i tako doprinese da njegov iskaz bude vjerodostojniji i pouzdaniji.

Bibliografija

- Aleksić, L. Ž. (1996). *Odabrana dela*, Beograd: Glosarijum
- Bayer, V. (1989). *Jugoslovensko krivično procesno pravo*, Zagreb: Narodne novine.
- Brkić, S. (2005). *Zaštita svedoka u krivičnom postupku*, Novi Sad: autor.
- Bejatović, S. (2014). *Krivično procesno pravo*, Beograd: JP Službeni glasnik.
- Grubač, M. (2006). *Krivično procesno pravo*, Beograd: Pravni fakultet Univerziteta Union u Beogradu; JP „Službeni glasnik“.
- Damaška, M. (2001). *Dokazno pravo u kaznenom postupku: oris novih tendencija*, Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu.
- Dimitrijević, V. D. (1982). *Krivično procesno pravo*, Beograd: Savremena administracija.
- Lukić, T. (2008). *Posebности krivičnog postupka za organizovani kriminal, terorizam i*

korupciju, Novi Sad: Pravni fakultet u Novom Sadu.

- Marković, B. (1930). *Udzbenik sudskog krivičnog postupka*, Beograd: Narodna štamparija.
- Milošević, M; Stevanović Č. (1997). *Krivično procesno pravo*, Beograd: Policijska akademija.
- Simović, N. M. (2005). *Krivično procesno pravo – uvod i opšti dio*, Bihać: Pravni fakultet Univerziteta u Bihaću.
- Simović, N. M.; Simović, M. V (2016). *Krivično procesno pravo – uvod i opšti dio*, Bihać: Pravni fakultet Univerziteta u Bihaću.
- Simović, N. M., Simović, M. V.(2011). *Krivično procesno pravo*, Banja Luka: Internacionalna asocijacija kriminalista.
- Škulić, M. (2010). *Krivično procesno pravo*, Beograd: Pravni fakultet univerziteta u Beogradu.
- Škulić, M. (2011). *Komentar zakonika o krivičnom postupku*, Beograd: Pravni fakultet univerziteta u Beogradu, JP Službeni glasnik.
- *Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine* („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 3/2003, 32/2003-ispr, 36/2003, 26/2004, 63/2004, 13/2005, 48/2005, 46/2006, 29/2007, 53/2007, 58/2008, 12/2009, 16/2009, 53/2009 – dr. zakon, 93/2009, 72/2013 i 65/2018
- *Krivični zakon Bosne i Hercegovine* („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 3/2003, 32/2003-ispr., 37/2003, 54/2004, 61/2004, 30/2005, 53/2006, 55/2006, 8/2010, 47/2014, 22/2015, 40/2015, 35/2018, 46/2021, 31/2023 i 47/2023)..

WITNESS OATH IN CRIMINAL PROCEEDINGS**Professional paper****Abstract**

The form and content of procedural actions in criminal proceedings is prescribed by law. The law obliges all procedural subjects to undertake procedural actions as prescribed. Any deviation from the prescribed results in an irregular procedural action, the consequences of which depend on the degree and significance of the irregularity for the criminal procedure. In order to prevent improper procedural actions, the law provides certain preventive measures. One of them is witness oath.

The witness oath exists the same amount of time as witnesses. Its purpose has always been the same, to contribute to the credibility of the witnesses testimony. However, the character of the oath, and therefore its text, as well as the way of taking it, i.e. the consequences of the witness's refusal to take the oath have changed and today differ from country to country. In the paper, the author will describe the oath, its concept, significance and method of taking the oath in criminal proceedings, with special reference to the oath in the criminal proceedings of Bosnia and Herzegovina.

Keywords: criminal proceeding, witness, oath

Podaci o autoru

Svjetlana Dragović, profesor krivičnog prava i krivičnoprocesnog prava u Srednjoj školi unutrašnjih poslova Banja Luka, Uprava za policijsko obrazovanje, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske i student treće godine doktorskih studija Pravnog fakulteta u Novom Sadu. E-mail: svjetlanadragovic@gmail.com.